

POSUDEK VEDOUcíHO NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI KATEŘINY BERANOVÉ: “PROBLÉMY INTEGRACE BUDDHISTICKÝCH TRADIC VE STARÉ ČÍNĚ”, KRE FF Univerzity Pardubice, červen 2016

Autorka se zaměřila na důležité a náročné téma. Po nezbytném úvodu se v jednotlivých kapitolách věnuje typům argumentace, ze které vycházela kritika buddhistických mnichů a mnišek ve starověké Číně. V první kapitole rozebírá kritiku založenou politicky a ekonomicky, ve druhé problematiku kulturní nadřazenosti jakožto rámce, ve kterém debaty s buddhisty probíhaly. Třetí kapitola pojednává o argumentech utilitární povahy, čtvrtá o morální argumentaci. Následuje závěr a seznam použitých zdrojů.

Přednosti práce: Oceňuji zejména pasáž o tzv. morálních argumentech, pěkně je zde shrnuto, jak se zejména konfuciánským myslitelům musela buddhistická cesta asketů jevit jako ohrožující blaho celé společnosti. V této perspektivě se buddhisté stávali neužitečnými, ba nebezpečnými žebráky a darmojedy, namísto oddaných dětí, které by se staraly o stárnoucí rodiče, namísto plodných a produktivních manželů a manželek, o vztahu k širší komunitě nemluvě. Autorka zdařile shrnuje, jak buddhisté zapracovali do svého učení koncept *siao*, čímž vytvořili pozoruhodnou linii interpretace původních indických příběhů, a přidali řadu vlastních (rozvedený motiv o Maudgaljájanovi, který sestoupil do pekla za svou matkou, příběhy Sútry o důležitosti rodičovské lásky). Autorka čerpala z relevantní a aktuální literatury, převážně cizojazyčné. Snaží se vysvětlit důležité čínské pojmy, celkem zdařile vysvětluje rozdíly mezi původním indickým a čínským kulturním prostředím.

Nedostatky textu: nacházím několik pochybení teoretických, jazyková úroveň práce je kolísavá, práce obsahuje stylistické i gramatické chyby. Nejprve k teorii a problematickým formulacím myšlenek. K. Beranová se pokusila využít východisek argumentace S. N. Bálagangádhary ohledně specifičnosti vazby mezi doktrínami a praxí, které byly ustaveny v rámci rané křesťanské apologetiky. Slibnou interpretaci však v konkrétních případech využila jen zřídka. Také samotná argumentace indo-belgického autora není dostatečně vystižena. Nepochopení jedné z jeho důležitých idejí prozrazuje tvrzení, že z křesťanské perspektivy byly jiné tradice označeny za falešná náboženství, protože svou praxi nezakládaly doktrínálně (s. 11). Stejně tak není jasné, jak souvisí dogmatické založení praxe s tím, že „křesťanská tradice se tak stala starobyloú a univerzálně platnou s jedinou pravou naukou“ (tamtéž). U obhajoby tedy očekávám vysvětlení, kterým by autorka prokázala minimálně pochopení argumentu. Chybí mi zpracování tématu propojování důležitých myšlenkových konceptů, které v indickém a čínském myšlení zdánlivě korespondovaly, například pojetí prázdnoty (viz O. Král).

V práci se na několika místech objevuje tvrzení, že čínští myslitelé vytýkali novému učení (buddhistickému) nevědeckost (viz s. 24, 26, 27, 36). Bud' by byla potřeba jasně vymezit, v jakém smyslu je termín vědecký míněn, nebo se mu úplně vyhnout. Těžko srovnávat čínské myšlení se standardy a postupy moderní vědy. Tu a tam se objevují nesmyslná tvrzení, jako např.: „Stejně tak čínští konfuciáni se odkazovali na své předky a jejich tradici, ve které nikdy nebylo zvykem projevovat úctu panovníkovi.“ (s. 18) Také není pravda, že by byli buddhističtí mniši kritizováni v Indii a v Číně pro provádění manuální práce (s. 20). Oni se nesměli prací žít, nicméně od dob vzniku trvalých klášterů ještě v Indii je zřejmé, že leccjaké manuální práce prostě dělat museli (nemluvě o tom, že i *sangha* prvních generací po Buddhovi musela v období dešťů stavět přístřešky, vynášely se odpady a toalety, atd.). Co znamená následující věta? „I přesto, že mniši nezastávali pozici králů, domnívali se, že díky svým (ne)činům byli plně v harmonii s ideálem panovníka.“ (s. 17).

Jazyková stránka celého textu je místy neuspokojivá, nacházím vychýlení z vazby, ve

větech chybí slova, která by činila myšlenku úplnou a jasně srozumitelnou. Některá slova jsou špatně použita. Objevily se nejméně dvě hrubé chyby ve shodě podmětu s přísudkem. Viz například s. 15, 16, 17 (zde i anglický přepis indického jména, namísto správného českého Kumáradživa použito Kumarajiva), 23, 24, 36,

Práci celkově hodnotím jako solidní, autorka prokázala schopnost kritického zhodnocení pramenů i odborné literatury. Text doporučuji k obhajobě. Vzhledem k výše uvedeným nedostatkům navrhuji hodnocení známkou velmi dobře, ale jen pokud při obhajobě autorka uspokojivě vysvětlí problematická tvrzení, respektive některá z nich uvede na pravou míru.

V Liberci 18. května 2016,

doc. Mgr. Martin Fárek, Ph.D.